

Populatie- ecologie van de Vos

De Vos is ongetwijfeld de meest controversiële diersoort in Vlaanderen, en dit wegens diverse redenen. Schade bij pluimveehouders en onder het jachtwild is één van de meest gehoorde bezwaren. Steevast wordt van een 'plaag' gesproken, vaak ook in de pers. Het ontbreekt evenwel aan betrouwbaar, objectief cijfermateriaal over de werkelijke aantallen. Aan het IBW is nu voor het tweede opeenvolgende jaar zeer intensief onderzoek verricht om inzicht te krijgen in de werkelijke dichtheid van de Vos in een aantal gebieden. Daarvoor werden twee proefgebieden gekozen van elk 100 km² oppervlakte (10 x 10).

Het ene proefblok is in de Vlaamse Ardennen gelegen, het andere ten oosten van Tielt. Aldus vertegenwoordigen zij respectievelijk het kleinschalig cultuurlandschap met een sterk versnipperde natuur, en het open, zeer natuur-arme landbouwlandschap.

De dichtheid van de vossenpopulatie en de mogelijke veranderingen daarin worden op verschillende manieren onderzocht. Via vol-inventarisatie van vossennesten in beide proefblokken (een werkje van ca. 200 man-dagen...) wordt zowel het voortplantingspotentieel (vroeg voorjaar) als de effectieve aanwas (mei) bepaald. Nachttellingen in februari via een vast parcours, met schijnwerpers vanuit de auto, vormen een steekproef inzake mogelijke dichtheidsveranderingen. In dezelfde regio worden ook zoveel mogelijk jonge Vossen levend gevangen om ze te oormerken en dus individueel herkenbaar te maken. Met inmiddels een zestigstal individueel gemerkte Vossen, moeten terugmeldingen (jacht, verkeersslachtoffers) stilaan informatie geven over verspreiding, overleving en populatiegrootte (vangst-hervangstprincipe).

Met de jagerij wordt gepoogd tot een goede samenwerking te komen, met het oog op het krijgen van betrouwbare afschotcijfers en het inzamelen van alle beschikbare dode Vossen. Deze laatste worden in Antwerpen ook onderzocht op het voorkomen van de Vossenlintworm en andere parasieten.

Voor vérgaande interpretaties en conclusies is het uiteraard nog wat vroeg. Toch zijn inmiddels voor het eerst in Vlaanderen betrouwbare cijfers bekend inzake de vossendichtheid. Als 'uitsmijter' daarbij dit : in het proefblok bij Tielt waren in 1998 (minstens) zeven van de negen beginnende nesten succesvol, bij Geraardsbergen waren het er elf van de dertien. Gerekend aan gemiddeld vijf jongen en minimum twee volwassen dieren per nest laat ook de minimum-zomerstand zich snel uitrekenen.

Contactpersoon:

Koen Van Den Berge, tel.: (054)43 71 12

E-mail: Koen.Vandenberge@lin.vlaanderen.be

Netwerk marterachtigen definitief van start

Naast het vossenonderzoek is ook de verspreiding en de ecologie van marterachtigen in Vlaanderen een hoofdproject van de cel wildbeheer s.s. Het is inderdaad opmerkelijk hoe weinig concrete informatie bekend is over het voorkomen van deze diergroep, en dit ondanks het feit dat het toch om 'grote' beesten gaat - zeker in vergelijking met bv. schietmotten, kokerjuffers, wolzwevers, langpootmuggen en kortschildkevers. Marterachtigen rechtstreeks waarnemen is een eerder zeldzaam gebeuren wegens hun sterk verborgen levenswijze. Gezien ook het feit dat op geen enkele soort effectief mag gejaagd worden, zijn er geen gegevens te verwachten via de jachtstatistieken. Als zoogdieren met een vrij groot leefgebied zijn zij echter type-slachtoffers van het verkeer. Het inzamelen van deze slachtoffers is dan ook een zeer belangrijk middel om allerlei informatie te bekomen, en dit niet alleen via het registreren van de vindplaatsen. Autopsie op het dier zelf levert een veelheid van bijkomende gegevens. Het geslacht, de leeftijd, de conditie en de voortplantingstoestand kunnen informatie geven over de binding van het dier met de vindplaats (gevestigd of zwervend) en over de lokale populatietoestand. Via analyse van de maaginhoud kan een beeld verkregen worden van de voedsel-ecologie, er kunnen stalen genomen worden voor genetisch onderzoek om de vitaliteit van de populatie na te gaan ...

Voor het inzamen van dergelijke slachtoffers werd vorig jaar via diverse natuurtijdschriften een oproep gericht naar vrijwilligers - waarop een meer dan behoorlijke respons kwam. In mei jongstleden kon de procedure worden afgerond inzake het afleveren van een dubbele vergunning voor deze vrijwillige medewerkers. De inheemse marterachtigen zijn in Vlaanderen inderdaad op te splitsen volgens twee wettelijke statuten : als beschermde soorten (Das en Otter) en als jachtwild (Steenmarter, Boommarter, Bunzing, Hermelijn en Wezel). Inmiddels staan op 45 plaatsen verspreid over Vlaanderen diepvriezers ter beschikking om dode marterachtigen (vooral verkeersslachtoffers) te stockeren, terwijl zowat 150 koeriers klaarstaan om de dieren in te zamelen. Behalve de genoemde marterachtigen, zijn ook alle exemplaren van in het wild gevonden Amerikaanse nertsen, Fretten, Wasberen, Wasbeerhonden, Bevers en Beverratten bijzonder welkom. Niet alleen is het interessant te weten in welke mate deze soorten ook in Vlaanderen verspreid zijn, zij zijn tevens vaak een bron van onjuiste determinatie van de inheemse soorten !

Elkeen die zo'n dier opmerkt kan dit melden aan de dichtsbijwonende medewerker. Wie dit zijn en hoe ze te bereiken, vind je in bijgevoegd afzonderlijk document. Voor alle duidelijkheid ook nog het volgende : behalve het inzamelen van dode dieren, zijn ook alle andere - recente of oude - waarnemingen welkom !

Contactpersoon : Koen Van Den Berge, tel. 054/43 71 12; E-mail Koen.Vandenberge@lin.vlaanderen.be

Adressenbestand

Deze Nieuwsbrief wordt gratis verstuurd naar een 500-tal adressen in Vlaanderen. Het adressenbestand werd o.m. samengesteld op basis van het 'Adresboek' van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, aangevuld met de adressen van instanties, verenigingen of personen waarmee regelmatig wordt samengewerkt of overleg wordt gepleegd. Wijzigingen of correcties, alsook wenselijke aanvullingen in verband met deze adressen kunnen steeds doorgegeven worden aan het Secretariaat Nieuwsbrief IBW, t.a.v. Carine Buysse, Gaverstraat 4, 9500 Geraardsbergen, tel. (054) 43 71 39, E-mail Carine.Buysse@lin.vlaanderen.be

IBW weetjes

Wist je al hoe het IBW, in het Engels, **Institute for Forestry and Game Management**, bij sommigen bekend blijkt te staan? Wat dacht je van 'Institute for Forestry and Wild Games', of 'Instituut voor Bosbouw en Spelmanagement' (door een Waal uit het Engels vertaald)?! Of ook: 'Instituut voor Bos- en Wildgroei', en 'Instituut voor Bos- en Veld-beheer'; Uiteraard kunnen het 'Directeur-hoofd' en 'Mijnheer Wildbeheer' daar eens goed om lachen, maar tegelijk hopen zij toch dat deze Nieuwsbrief ook in dit verband enige verduidelijking brengt.

